

UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS COUNCIL

ብዓለምለኸዊ ኮሚሽን ክኢላታት ሰብአዊ መሰላት ብዛዕባ ኢትዮጵያ ብኣቦ መንበር ኮሚሽን ካሪ ቤቲ ሙሩንጊን ኣባል ኮሚሽን ስቲሽን ራትነርን ንማዕከናት ዜና ዝተዋህበ መግለጺ፡፡ ጀነሻ

ሰነ 23 2014

ኣደ መንበር ኮሚሽን ካሪ ቤቲ ሙሩንጊ፡ ኣባል ኮሚሽን ስቲሽን ራትነር

ዓለም ለኽ ኮሚሽን ክኢላታት ሰብአዊ መሰላት ኣብ ኢትዮጵያ

ጀነሻ

1. ሰናይ ቀትሪ ክቡራትን ክቡራንን ፕረስ፡፡ ምሳኸትኩም ንምዝርራብ ዝረኽብናዮ ዕድል ኣኸቢርና ኢና ንህበ፡፡ ሓባራዊ ኮሚሽነር ስቲሽን ራትነር ተጸንቢሩኒ ኣሎ፡፡ ፕረዚደንት ቤት ምክሪ ንሳልሳይቲ ኣባል ኮሚሽን ወይዘሮ ራዲካ ኩማራስዋሚ ብዕለት 21 ሰነ ተመዚዛ፡፡
2. ሎሚ፡ ብመሰረት ውሳኔ ሓሳብ ቤት ምክሪ ጽ 33/1 ከም ዝድለ፡ ብዛዕባ ስራሕ ኮሚሽን ንቤት ምክሪ ሰብአዊ መሰላት ኣፋዊ ሓድሽ ሓበሬታ ኣቕሪብናሉ፡፡ ድሕሪ እቲ እዋናዊ ሓበሬታ ምስ ኣባላት ቤት ምክሪን ተዓዘብትን ብዘተ ክንራኸብ ዕድል ረኺብና፡፡
3. ከም እትፈልጥዎ፡ ኮሚሽን፡ ኣብ ኢትዮጵያ ካብ 24 ጥቅምቲ 2013 ጀሚሩ ብኹሎም ወገናት እቲ ግጭት ዝተፈጸሙ፡ ኣህጉራዊ ሕጊ ሰብአዊ መሰላት፡ ኣህጉራዊ ሰብአዊ ሕግን ኣህጉራዊ ሕጊ ስደተኛታትን ተፈጻሞም ዝበሃሉ ጥሕሰታትን ግህሰታትን ዝኸበቡ ሓቅታትን ኩነታትን ንምርግጽ መርመራታት ከካይድ ዝተዋህበ ናጻን ዘይሻራዊን ኣካል እዩ፡፡ ብተወሳኺ እቲ ኮሚሽን ኣብ መሰጋገሪ ፍትሒ ተሓታትነት፣ ሃገራዊ ዕርቅን ፈውስን ሓዊሱ መምርሕን ቴክኒካዊ ደገፍን ንመንግስቲ ኢትዮጵያ ለበዋታት ንምሃብ ስልጣን ተዋሂብዎ ኣሎ፡፡

4. ማሕበረሰብ ዓለም ብሔራዊ ብዙሃን ግጭታት አብ ዝገጥሙሉ ዘሎ እዋን፡ ዓለም ካብ ኩነታት ኢትዮጵያ ኣርሒቑ ክትጥምት ዮብላን። እቲ ብናይ ጽልኢ ዘረባን ንብሄርን ጸታን መሰረት ዝገበረ ዓመጽ ዝድርኽ ቀጻሊ ዝርግሐ ዓመጽ፡ ኣብ ልዕሊ ንጹሃት ሲቪላት ብፍላይ ድማ ኣብ ልዕሊ ንጹሃት ሲቪላት ብፍላይ ድማ ደቂ ኣንስትዮን ህጻናትን ተወሳኺ ገበናት ግፍዒ ክፍጸም ብኣግኡ መጠንቀቕታ ዠብ መርኣዪታት እዮም። እቲ እናሰፍሐ ዝኸይድ ዘሎ ግጭት ነቲ ኣብ ኢትዮጵያን እቲ ዘባን ዚጋጥም ዘሎ ሰብኣዊ ቅልውላው ዝገደደ ይገብሮ። ዝርገሐ ዓመጽን እቲ ሲቪላዊ ህዝቢ ሕክምናውን መግብን ሓዊሱ ሰብኣዊ ሓገዝ ብዘይምርካቡ ዝገደደ ሰብኣዊ ቅልውላውን ከቢድ ገበን ክኸውን ይኸእል እዩ። ኩሎም ኣብቲ ግጭት ዘለዉ ወገናት እቲ ዓመጽ ደው ከብሉ ጻውዒትና ነቕርብ ፣ መንግስቲ ኢትዮጵያ ድማ ብመሰረት ኣህጉራዊ ሕጊ ዘለዎም ግዴታ ብምፍጻም ነቶም ብጥሕሰት ጥሕሰት ተሓተትቲ ዝኾኑ ሰባት ኣብ ሕጊ ክቕርቡ ንላቦ። እቶም ውጻዕ መዓትን ግዳያትን ንፍትሒ ይበኽዩ። ማሕበረሰብ ዓለም ንኢትዮጵያ ሕቕኡ ከይህብ ሓላፍነት ኣለዎ።

5. እቲ ኮሚሽን ኣብ መላእ ሃገር ግህሰት ኣህጉራዊ ሰብኣዊ መሰላት፣ ሕጊ ሰብኣዊን ስደተኛታትን ይፍጸም ኣሎ ዝብል ቀጻሊ ጸብጻባት ስግኣት ኣለዎ፣ ሲቪላት ድማ ጸር ናይቲ ስቓይ ይሸከሙ። ቅድሚ ሓደ ሰሙን ጥራይ፡ ኣብ ምዕራብ ኦሮሚያ ብዝተፈጸመ ቅትለት ካብ 200 ክሳብ 500 ሰላማውያን ሰባት ከምዝተቐትሉ ዝገልጽ ጸብጻባት ኮሚሽን በጺሑ ነይሩ። እዚ ድማ ንምርምር ኣለና። ቀጻሊ ዓመጽ፡ ከምኡውን ብዝተፈለለ ወገናት ዝተገብረ እገዳታት፡ ውጽኢቱ ዝተሓላለኸ ሰብኣዊ ቅልውላው ኣስዒቡ፡ ምስ ድርቁ ተደሚሩ፡ ሕሰም ሚልዮናት ኢትዮጵያውያን ኣጋዲዱ፡ ካልኣት ዓሰርተታት ኣሸሓት ካልኣት ናብ ጎረብብቲ ሃገራት ክሃድሙ ኣደፋፊኡ።

6. መርመራታት ብዝምልከት፡ ጋንታና ኣብ እንትበ ኣኪብና መርመራታት ተጀሚሩ ኣሎ ፡ ምስ ግዳያትን ቀዳማይ ኢድ መሰኻኽርን ርክብ ምግባር፡ ትንተና ናይ ዝቐረቡ ጽሑፋትን ካልእ ንኮሚሽን ዝቐርብ ንዋትን ሓዊስካ። ኣብዚ ሕዚ እዋን ምስ መንግስቲ ኢትዮጵያ፣ ብዛዕባ ኣገባባት ምትእስሳር ብዝምልከት ንመርመራታቱ ናብ ቦታታት ጥሕሰት ጥሕሰት ንምብጻጥን ንዝደሓኑ፣ ግዳያትን መሰኻኽርን ኣኸቢርና ንሰርሕ ኣለና።

7. ኮሚሽን ኣብ ስራሕ ሓባራዊ መርመራ ጉጅለ (ብ ምልክታዊ ኣንድ ጥሀ ዐትሂኦፕኦን ጭምሚስሲኦን ኦን ሑማን ሪግህጽ) ክሃንጽ ዝሓስብ ከይኑ፡ ኣድላይነት ምምልላእ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ካብ ሓባራዊ መርመራ ጉጅለ ናይቲ ቤት ጽሕፈት ናይ ላዕለዎይ ኮሚሽን ሰብኣዊ መሰላትን ኮሚሽን ሰብኣዊ መሰላት ኢትዮጵያን ንዝርከብ ንዋትን ኣገዳሲ ዳታን ብዝምልከት ሓበሬታ ይጽበ ኣሎ።

8. እቲ ስራሕ ኣብ ዝቕጽለሉ ዘሎ እዋን፡ ኮሚሽን ዕማሙ ብኣድማዕነትን ብቕዓትን ንምፍጻም ካብ ኣባላት ሃገራት ዝያዳ ጸጋታት ክወሃቦም ጻውዒት ኣቕረቡ። ከምዚ ዓይነት ደገፍ ቴክኒካዊ፣ ሎጂስቲካውን ፋይናንሳውን ደገፍ ዘጠቓልል እዩ።

9. ሕቶታትኩም ብሓገስ ንቕበሎ።

የቅንብረት።

ተፈጻሚ